

Handläggare: Anders Ödmark
Telefon: 508 05 178
Dnr 100 - 156 - 2008
Sammanträde 22 april 2008

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Underlag till budget för 2009 och inriktning 2010 och 2011

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner underlaget till budget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Detta är nämndens underlag till kommunstyrelsen inför dess beredning av förslag till budget för staden åren 2009-2011. I ärendet beskrivs trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor, större avvikelser samt behov av nybyggnad, ombyggnad m.m. under kommande treårsperiod. Vidare redovisas ur ett lokalt perspektiv prioriteringar och andra synpunkter, som bedöms vara av värde för stadens översiktliga och långsiktiga planering i enlighet med de övergripande mål för staden som fastlagts av kommunfullmäktige.

Bilagor: Blanketter till stadsledningskontoret
Lokalförsörjningsplan med bilagorna
1 Lokalsammanställning och
2 Befolkningsprognos

Inledning och beredning av ärendet

Enligt stadsledningskontorets anvisningar ska budgetunderlaget vara kortfattat och övergripande. Trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor, större avvikelser samt behov av nybyggnad, ombyggnad m.m. under kommande treårsperiod (2009-2011) ska beskrivas. Även om tyngdpunkten ligger på år 2009 ska långsiktigheten i stadens planering beaktas. Dispositionen följer anvisningarna.

Ärendet har sammanställts av stadsdelsdirektörens stab. Behandling har skett i förvaltningsgruppen (19 mars), pensionärsrådet (11 april) samt handikapprådet (31 mars).

Innehållsförteckning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
Ett attraktivt och tryggt stadsdelsområde	4
Förskola	5
Äldreomsorg	5
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	8
Individ- och familjeomsorg	9
Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagande	12
Stadsmiljö, kultur, fritid och konsumentvägledning	12
Investeringar i parker och grönområden.....	13
Övriga redovisningar	14

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök

- Inom stadsdelsområdet föreligger brist på arbetsplatser. Förvaltningen arbetar för fler arbetstillfällen bl.a. i Vinsta och i Lövstaområdet.
- Förvaltningen vill betona angelägenheten av goda väg- och kollektivtrafikförbindelser inom stadsdelsområdet och med Stor-Stockholmsområdet.
- För att öka tryggheten utformas en gemensam handlingsplan i samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, fastighetsägare, föreningar och polis.

Kvalitet och valfriheten ska utvecklas och förbättras

- Barns språkutveckling och den mångkulturella förskolan är ett prioriterat utvecklingsområde
- Äldreomsorgen utvecklas för att ge avancerad omsorg i den enskildes hem och därigenom underlätta för den enskilde att bo kvar i ordinärt boende
- Förvaltningen arbetar för fler aktörer för att underlätta för personer med funktionshinder att få arbete eller sysselsättning på öppna arbetsmarknaden
- Vid nyproduktion av gruppboendestäder och dagliga verksamheter undersöks möjligheten att "bygga in" tekniska lösningar i syfte att underlätta vardagen för den enskilde
- Inom individ- och familjeomsorgens öppenvård vidareutvecklas gruppverksamheter för bl.a. barn till missbrukare och psykiskt sjuka vårdnadshavare samt barn till föräldrar i vårdnadstvist och skilsmässa
- Påbörjas ett projekt för tidiga insatser i syfte att förhindra vräkningar
- Ökad tillgänglighet till missbrukarvård för unga vuxna. Detta ökar möjligheter att nå kvinnor, som är mer benägna att söka hjälp i unga år
- Under 2008 påbörjas utvecklingsprogram för ledningsgrupp och chefsgrupp
- Som ett led i att trygga framtida personalförsörjning i förskolan anordnas fördjupningsutbildning och vidareutbildning av barnskötare till förskollärare.
- Äldreomsorgen deltar i projektet Kraftverket för att öka personalens frisknärvaro genom fokus på organisation, ledarskap och medarbetarskap.
- Hemtjänstens personal erhåller kompetensutveckling inom demensområdet samt i kost och nutrition.
- Inom Omsorg om funktionshindrade genomförs Kompetenstrappan.
- Kompetensutveckling ska anordnas i mångkulturellt arbete.
- Öka språk- och kulturkompetens eftersträvas vid nyrekrytering av personal.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Fortsatt arbete med budgethållningsåtgärder inom samtliga verksamhetsområden och på alla nivåer. Utgångspunkt är påbörjat arbete för att effektivisera förvaltningens inre arbete: Översyn av arbetssätt, organisationsförändring och nya infallsvinklar för att bedriva arbetet mer kostnadseffektivt
- Förvaltningen har infört ett strukturerat uppföljningssystem för ekonomistyrning och budgethållning. Detta system kommer att vidareutvecklas.

Ett attraktivt och tryggt stadsdelsområde

Ökat bostadsbyggande och befolkningsutveckling

Inflyttningen till stadsdelsområdet ökar påtagligt och utgörs till stor del av personer från andra kulturer. Befolkningen kommer att uppgå till 63 000 invånare under år 2008 och ökar till ca 65 700 år 2011. Bostadsbyggande sker i hög takt.

Ett väl utvecklat samarbete eftersträvas med både kommunala och privata bostadsföretag kring boendemiljö, trygghet, ungdomsfrågor och service med inriktning på att bryta utanförskap och segregation.

Det skulle vara gynnsamt om det för stadsdelsområdet upprättades en genomarbetad plan över infrastruktur, byggande, kommunikationer, service och rekreation.

Väl fungerande arbetsmarknad

I Hässelby-Vällingby finns betydligt fler invånare i yrkesverksam ålder än arbetstillfällen. Detta medför kraftig utpendling och många, speciellt högutbildade, pendlar långt till arbetet samtidigt som risken för arbetslöshet ökar för personer med lägre utbildning som är hänvisade till den lokala arbetsmarknaden. Vinsta företagsområde med ca 2 000 arbetstillfällen har ledig kapacitet och skulle kunna ta emot ytterligare arbetsplatser om exploateringsmöjligheterna utnyttjas fullt ut.

Det kommunaltekniska området i Lövsta är värdefullt för industrietableringar, som kan generera arbetstillfällen med sitt strategiska läge vid Mälaren, för t.ex. sjöfart. Detta bör beaktas i samband med den framtida planeringen för Lövstaområdet. Ett mål är att öka nyföretagandet med 250 företag under planperioden.

Goda förutsättningar för näringslivet

Vällingby Centrum genomgår ombyggnad och komplettering, något som fördubblar handelsytorna. Detta kommer att skapa en ökad tillströmning av kunder från både närområdet och områden längre bort.

Av betydelse för näringslivets utveckling är om "Förbifart Stockholm" byggs genom stadsdelsområdet samt hur väl den tvärsektoriella kommunikationen mot Järfälla och Kista kan genomföras. Byggandet av Växthusvägens förlängning är väsentligt för att öka tillgängligheten från i första hand Järfälla.

Det råder konkurrens om mark mellan bostäder och andra ändamål. Det är viktigt att beakta behovet av mark för företagsetableringar så att antalet arbetstillfällen kan öka.

Det är angeläget att befintliga och nya bostäder har goda väg- och kollektivtrafikförbindelser med stadsdelsområdets olika centra och Stor-Stockholms olika noder samt att det finns möjlighet att på ett enkelt sätt nå rekreationsområden. I arbetet med att utveckla trafiksystemet och förbättra framkomligheten tar förvaltningen hänsyn till detta vid samråden med de tekniska förvaltningarna när nya bostadsområden planeras.

Kommunikation, e-tjänstutveckling och medborgarservice

Kontaktcenter, som tar emot medborgarnas frågor i telefon och via e-post, medverkar till att göra förvaltningen mer tillgänglig. De ärenden som kommer in besvaras direkt och löses till största delen vid första kontakten, vilket effektiviserar arbetet i kärnverksamheten. I staden pågår inom ramen för e-förvaltning en utredning angående införandet av

kontaktcenter i Stockholm med alla stadsdelsförvaltningar. I det arbetet är de erfarenheter som framkommit under kontaktcenters projekttid sedan oktober 2005 av stor vikt. Hässelby-Vällingbys kontaktcenter har möjligheter till utveckling i ett större sammanhang.

Tillgänglighet

Arbete med att öka tillgängligheten i stadsmiljön sker löpande enligt Hässelby-Vällingbys tillgänglighetsplan, som omfattar all offentlig mark i gatu- och parkmiljö, som faller under stadsdelsnämndens ansvarsområde. Vid behov genomförs löpande åtgärder i syfte att undanröja enkelt avhjälpta hinder i befintliga verksamhetslokaler.

Trygghet

I den trygghetsundersökning, som genomfördes i stadsdelsområdet under 2007, konstateras att många känner sig otrygga. Ett samlat grepp och kraftfulla åtgärder behövs nu för att öka tryggheten för områdets invånare. En s.k. analysgrupp har bildats med representanter för kommunala och privata fastighetsägare, västerortspolisen samt representanter från stadsdelsförvaltningens verksamhetsområden stadsmiljö och socialtjänst. Även SL och trafikkontoret kommer att ansluta sig till gruppen. Härutöver har SISAB och utbildningsförvaltningen inbjudits.

Flera initiativ och åtgärder planeras och genomförs. En gemensam handlingsplan med konkreta åtgärder upprättas för genomförande under de närmaste åren med syfte att öka tryggheten. Det lokala brottsförebyggande rådet deltar i arbetet.

Förvaltningen undersöker möjligheten att med gemensam finansiering i samverkan med bostadsbolag, SL m.fl. inrätta en samordnarfunktion och s.k. medborgarvärdar.

Energieffektivisering

Förvaltningen avser att inventera miljöbelastningen i den egna verksamheten. Detta sker genom att utreda eventuella energiläckage, kontrollera uppvärmningsmetoder, byta till energisparlampor där så är påkallat samt på alla sätt energieffektivisera i syfte att minimera energikostnader och miljöbelastning.

Förskola

I takt med att nya bostäder färdigställs ökar andelen barnfamiljer och efterfrågan på förskoleplatser. För att möta det behov som prognostiseras för perioden behövs ca 275 nya platser. Utbyggnadsbehovet är främst koncentrerat till Hässelby Strand, Vällingby och Råcksta. Fler dagbarnvårdare anlitas samtidigt som två- och trefamiljssystem erbjuds för att öka valfriheten.

Förvaltningen följer noga befolkningsutvecklingen och söker även alternativa lösningar för att kunna erbjuda förskoleplats inom garantitiden. Bl.a. undersöks möjligheten att temporärt inrymma förskola i bostadshus i samband med nybyggnation. Fler utegrupper (s.k. ur- och skurverksamhet) kopplade till befintlig verksamhet är ett annat alternativ som diskuteras.

Under våren 2008 inbjuds stadsdelsområdets privata anordnare in i syfte att hitta samverkansformer kring det gemensamma uppdraget att anordna förskoleverksamhet för samtliga barnfamiljer som så önskar.

Förvaltningen ser en ökad efterfrågan av förskoleplatser. Under innevarande treårsperiod har inskrivningsfrekvensen ökat från 86 % till 90 %. I vilken mån vårdnadsbidraget, som

införs den 1 juli 2008, kommer att påverka efterfråganegraden framöver är svårt att förutse.

Ett ökat intresse av barnomsorg på obekvämt arbetstid har uppmärksammat. Frågan behöver därför prioriteras under perioden och nya modeller för denna omsorgsform utarbetas.

Antalet barn i förskolan med annat modersmål än svenska ökar. Troligen kommer ökningen liksom tidigare främst att ske i Hässelby Gård, Smedshagen, Råcksta, Vällingby och Grimsta. Inom flera enheter har 80 % ett annat modersmål än svenska. Genomsnittet inskrivna barn med annat modersmål ligger på 48 % för stadsdelsområdet som helhet. Barns språkutveckling och den mångkulturella förskolan är därför ett prioriterat utvecklingsområde under kommande treårsperiod.

Ett nytt kösystem med självbetjäning via Internet kommer att införas under 2008. Det nya systemet kan på sikt medföra effektiviseringar inom administrationen. Under införandet behöver förvaltningen utarbeta nya arbetssätt för att ge service till de medborgare som så önskar.

I samband med den utökade valfriheten får kvalitetssäkringen av förskolor och familjedaghem en allt större betydelse varför arbetet med att säkerställa kvaliteten behöver utvecklas.

En osäkerhetsfaktor avseende resursfördelningen som behöver beaktas är utformningen av den kommande förskolepengen.

En av de viktigaste förutsättningarna för att nå verksamhetens mål är att det finns kompetent och utbildad personal. Rekryteringsbehovet av förskollärare är stort i och med att andelen högskoleutbildade behöver öka samtidigt som enheterna aviserar stora pensionsavgångar under perioden.

Som ett led i att trygga framtida personalförsörjning behöver samverkan utvecklas med universitet och Lärarhögskolor. Andelen högskoleutbildade pedagoger behöver öka då stadsdelen ligger lågt jämfört med staden i övrigt. Samtidigt behöver förvaltningen under perioden fokusera på att skapa ”den goda arbetsplatsen” och därmed också öka frisknärvaron.

Äldreomsorg

Av tabellen framgår att i Hässelby-Vällingby pågår en ökning av antalet personer som är 90 år och äldre medan antalet 80-89 åringar minskar. Antal invånare i åldern 65-79 år ökar.

Folkmängd per 31 december resp. år
(Utrednings- och statistikkontorets områdesfakta)

Åldersgrupp	Antal år 2006	Prognos år 2011	Prognos år 2016
65-79	6 183	6 602	7 113
80-89	3 163	2 865	2 291
90-	428	636	696
Summa	9 774	10 103	10 100

Erfarenhetsmässigt ökar efterfrågan på gruppboende för personer med demenssjukdom för åldersgruppen över 90 år. Det gäller även för personer som närmar sig 90 år inom åldersgruppen 80-89 år. Det eventuellt ökade behovet av demensboende kan tillgodoses genom omdisponering inom stadsdelens befintliga vård- och omsorgsboenden.

Efterfrågan på hemtjänst förväntas minska för gruppen 80-89 åringar men öka för gruppen 65-79 år. Sammantaget förväntas behovet av hemtjänst att minska något under planperioden. Efterfrågan på servicehusplatser förväntas inte öka under planperioden. Stadsdelsförvaltningens servicehus har redan i dag tomma lägenheter varför en översyn bör göras.

Valfrihetsmodellen för vård- och omsorgsboende, som träder i kraft den 1 juli 2008, kan innebära att personer väljer boende, som ligger mer centralt i staden än Hässelby-Vällingby. För närvarande är det svårt att ha någon uppfattning om detta blir aktuellt under planperioden. Införandet av kundval för dagverksamhet kan innebära ökade färdtjänstkostnader på grund av stadsdelens geografiska läge.

Stadsdelens äldreomsorg utvecklas för att ge avancerad omsorg i den enskildes hem så att den äldre och dennes närstående ska känna sig trygga med att bo kvar i ordinarie boende. Utbildningen för att höja hemtjänstpersonalens kompetens inom demensområdet samt kost och nutrition fortsätter med stöd av projektmedel.

Äldreomsorgen arbetar - efter genomlysningen som genomfördes våren 2007 - med att säkerställa att kontinuiteten ökar runt brukaren. Arbeta pågår med att utveckla kontaktmannskapet - den enskilde kontaktmannen kommer att ta ansvar för att helheten runt brukaren beaktas.

Förändringar av arbetstidsscheman genomförs i hela äldreomsorgen för att anpassa arbetstider till brukarnas behov. En verksamhetsidé kommer att arbetas fram för varje vård och omsorgsboende. Mål- och ansvarsbeskrivningar utarbetas för alla personalgrupper. Ett ledningssystem för kvalitet kommer att arbetas fram under perioden och samtliga enheter ska utveckla sitt arbete med ILS-verktyget.

Inom äldreomsorgen pågår - och har genomförts - några IT projekt bl.a. med satsningar på kognitiva funktionshinder och utveckling av kvarboende i det ordinarie hemmet med hjälp av IT.

Utifrån den kunskap som förvaltningen besitter har diskussioner påbörjats med Svenska Bostäder om en lokal för att "samla allt under ett tak" och arbeta med en öppen verksamhet för äldre i Vällingby. I lokalen ska en anhörigkonsulent samla anhörigstödet samt en projektledare kommer att arbeta med kreativa visningsmiljöer där man kan se vilka hjälpmedel som finns att få för hjälp i hemmet och även genomföra utbildningar för äldre, personal och biståndshandläggare. Syn- och hörselinstruktörerna kommer att vara tillgängliga i lokalen. Lokalen ska vara öppen för de äldre i området och kan besökas utan biståndsbeslut. Förvaltningen ser det som viktigt att om man ska hyra en lokal ska det hålla för en långsiktig ekonomisk planering.

Systemet för nämndens ersättning till egna utförare av hemtjänst är inte anpassat till stadens nya riktlinjer. När man som handläggare ger ut faktisk tid till kund kan det skapa problem för utförarna som har såväl gångtid som tid för dokumentation runt ärendet. Om den beviljade tiden ligger i taket på en ersättningsnivå finns det ingen möjlighet för utfö-

rarna att få ärendet och ekonomin att balansera. En höjning av nämndens ersättningsnivå till egna utförare behövs om faktisk tid ska ges till kund.

Driften av alla vård- och omsorgsboenden kommer under planperioden att anbudsupp-handlas. Biståndsbedömningen blir än mer betydelsefull för att ha en äldreomsorg som rymms inom givna budgetramar. Vid överlämnande av driften kan övertalighet uppstå om personalen tackar nej till att följa med till entreprenören. Förvaltningen arbetar aktivt med att ge en positiv information om entreprenaddrift och om stadens nya omställningsavtal.

Förvaltningens samarbete med geriatriken fungerar tillfredsställande och fortsätter. Ett samarbete med primärvården har etablerats med regelbundna möten för att diskutera gemensamma strategiska frågor.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Arbete

Behovet av lönearbete har ökat för personer med lindrig utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser. Det behövs fler aktörer och ytterligare verksamhetsformer, som med stöd av t.ex. coachning och andra insatser kan ta emot personer med olika typer av funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Genom ökat samarbete med arbetsförmedlingen förmedlas kunskapen om målgrupperna som på sikt kan leda till fler lönearbeten.

Samtidigt som samarbetet med Arbetsförmedlingen utvecklas måste stadsdelens egna dagliga verksamheter fortsätta att utvecklas. Astrakans dagliga verksamhet är en stor verksamhet med flera olika inriktningar bl.a. en servicegrupp. Personalgruppen planerar att i närområdet bygga upp nätverk med privata företag och inom kommunen, för att på så sätt få arbetsuppgifter till brukarna inom servicegruppen.

Boendeplanering

De flesta, som bor i stadsdelsförvaltningens gruppboendestäder, är födda i Sverige. Kontakt kommer att tas med invandrarföreningar, brukare samt anhöriga eller ställföreträdare till personer som har rätt till boende enligt LSS och är födda utanför Norden för en dialog om olika invandrargruppernas framtida behov av boende.

Dialogen med anhöriga till personer som har rätt till bostad enligt LSS fortsätter. Avsikten är att fortsätta bjuda in till informationsträffar utifrån anhörigas önskemål och intressen. Syftet med träffarna är bl.a. att informera om vilka byggprojekt som är under planering men också få höra vilka önskemål och planer anhöriga har. Utifrån inventering av framtida behov av boende och synpunkter, som framkommit vid informationsmötena, fortsätter förvaltningen att verka för att gruppboendestäder och servicelägenheter inrättas i aktuella nybyggnadsprojekt. Vällingby-området med bra kommunikationer är särskilt intressant även med hänsyn till möjligheterna att rekrytera personal.

Ny teknik

Vid nyproduktion av gruppboendestäder och dagliga verksamheter ska alltid övervägas möjligheten att "bygga in" ny tekniska lösningar redan från början. Avdelningen ska vara aktiv och följa med i den tekniska utvecklingen utifrån brukarnas behov av ny teknik som kan underlätta den enskildes vardag.

Kvinnofrid

Kompetensutveckling om våld mot kvinnor ska vara kontinuerlig och hållas aktuell. Genom att höja kunskapsnivån blir utsatta kvinnor bättre uppmärksammade och får rätt hjälp. Barnens situation bör särskilt uppmärksammas.

Bemötande/förvaltningskultur

Bemötande bygger bl.a. på kunskap, värderingar, inlevelse och samarbete. För att genomföra förändringar och utveckla verksamheter är det därför viktigt med en kontinuerlig dialog i personalgrupperna och genom dialog på brukar- och anhörigmöten ta tillvara brukares och anhörigas kunskap och erfarenhet.

Individ- och familjeomsorg

Barn och ungdom

Under 2007 ökade antalet anmälningar rörande barn och ungdomar med i genomsnitt 12 %. En jämförelse för 2007 med några andra stadsdelsområden visar att Hässelby-Vällingby haft störst antal inkommande anmälningar (även relaterat till befolkningstalet) och näst flest enskilda barn.

<i>Stadsdelsförvaltning</i>	<i>Antal personer 0-19 år i området</i>	<i>Anmälningar</i>	<i>Antal berörda barn</i>
Hässelby-Vällingby	15 939	1 428	468
Enskede Årsta Vantör	18 519	1 194	412
Rinkeby Kista	12 544	1 019	530
Skärholmen	8 634	669	393
Spånga Tensta	10 954	649	326
Skarpnäck	9 425	626	153
Farsta	10 082	610	237

Kriminalitet står för 39% av anmälningarna. Andra orsaker är eget missbruk, missbruk i familjen, skolrelaterade problem och familjevåld.

Inflyttningen av familjer med utomnordisk härkomst ökar liksom antalet barn och ungdomar. Det beror på både omflyttning inom allmännyttans lägenhetsbestånd och inflyttning i nyproducerade hyresrätter. Denna utveckling bedöms fortsätta.

Särskilt kommer att uppmärksammas personalens kompetens i mångkulturellt arbete. Många av de familjer förvaltningen möter behöver tydlig samhällsinformation och kunskaper kring gällande lagar och regler inte minst vad gäller barnuppföstran.

De senaste årens strukturförändringar i stadsdelsområdet har börjat få genomslag i resursfördelningssystemet men fortfarande finns en eftersläpning som försvårar den mobilisering som behövs för att bättre kunna möta de faktiska behoven.

En uppdatering av BUS-överenskommelsen mellan stadsdelsförvaltningens och landstingets verksamheter som berör barn- och ungdomar sker under 2008 och kommer att gälla under treårsperioden. Avtalet syftar till att klargöra parternas ansvarsområden och därigenom kan de samlade resurserna användas effektivare.

Öppenvården

Intensivvårdsprojektet (ProjektEtt) avses att i framgångsrika delar genomföras i ordinarie verksamhet. Fortsatt fokus kommer att ligga på att utveckla gruppverksamheterna. Målgrupper är bl.a. barn till missbrukare och psykiskt sjuka vårdnadshavare samt barn till föräldrar i vårdnadstvist och skilsmässa.

Regeringen har aviserat ekonomiskt stöd riktat till tonårsföräldrar gällande föräldrautbildning och nätverksarbete för att stärka dem i föräldrarollen. Det kan komma att påverka arbetet under kommande år.

Öppenvårdsenheten kommer att hos Länsstyrelsen söka medel för barngruppsverksamhet tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning.

Förvaltningen har nämndens uppdrag att i samråd med landstinget försöka få till stånd en gemensam Familjecentral i stadsdelsområdet. Överläggningar tas upp med berörda parter med sikte på genomförande.

Socialpsykiatri

Antalet brukare har under 2007 ökat med 8 %. Fortsatt ökning är att vänta beroende på befolkningsökningen. Unga och personer med barn blir vanligare, likaså personer med diagnosen posttraumatiska stressyndrom.

Personer med insatser inom socialpsykiatri utreds av landstingets psykiatri och får neuropsykiatriska diagnoser, som kräver förändrade arbetssätt och anpassade insatser. Hässelby-Vällingby ligger mycket högt, jämfört med andra stadsdelsområden och övriga kommuner i Stockholms län, när det gäller andel av befolkningen som under perioden 1997-2004 fick diagnosen psykos och hade kontakt med landstingets psykiatri under året 2003.

Antalet boende på hem för vård och boenden (HVB) minskar. Kostnaderna för placeringarna minskar till följd av förvaltningens strävan att köpa platser med lägre dygnskostnad samt att kostnaderna vid nyplaceringar delas med landstinget enligt samverkansöverenskommelsen mellan landstinget och staden.

Hemflyttning till stadsdelsområdet sker genom omdisponering av befintliga lägenheter vid de särskilda boendena, stödboende och träningslägenheter, och ett flexibelt utnyttjande av enhetens samlade resurser. Fortsatt hemflyttning förutsätter ytterligare ett samlat stödboende med individuellt utformade stödinsatser samt övervägande om eventuellt ytterligare gruppboende samt fortsatt god tillgång till tränings- och försökslägenheter.

Enligt plan beräknas ytterligare fyra lägenheter i nyproduktion i Vällingby kunna kopplas ihop med Bräckegatans stödboende under 2008. Planering finns även för ett stödboende med 8-10 lägenheter i Johannelund under 2010.

	Pers boende på HVB	Hemflyttade under året	Nyplacerade under året
2005	42	10	5
2006	33	8	9
2007	34	10	6
2008	30		

Hemlöshet

I Hässelby-Vällingby ökar boende i försöks- och träningslägenheter samtidigt som andelen avhysningar i förstahandskontrakt, av tidigare okända personer också ökar. Förvaltningen disponerar idag ca 110 lägenheter för ändamålet inklusive jourlägenheter. Inkommande information om varning för vräkning av personer som inte är aktuella eller kända av socialtjänsten tidigare framgår av följande sammanställning

	2005	2006	2007
Inkomna totalt	81	105	197
Varav hyresskuld	28	31	135

Vanligaste orsaken till vräkning är obetalda hyror. Det gäller även vissa boende i försöks- och träningslägenheter och försvårar arbetet med att länka den boende vidare i boendekedjan till ett eget kontrakt.

Stadsdelsförvaltningen ansöker våren 2008 om medel hos Socialstyrelsen för tidiga insatser för att förhindra vräkningar. Om medel beviljas inleds projektet omgående och avses pågå även under hela 2009. Förvaltningen behöver hitta nya samarbetsformer med bostadsbolagen för att tidigt nå kontakt med dem, som har obetalda hyror eller störningsanmälningar och som riskerar att bli vräkt.

Missbruk - unga vuxna

Förvaltningen har ökat tillgängligheten till missbrukarvården för unga vuxna (18-25 år) genom riktade uppsökande kontakter och snabb hantering vid ansökningar om vård och behandling. Metoden har utvecklats med stöd av statliga medel.

Vid uppföljning och utvärderingar av alla behandlings- och stödinsatser syns goda resultat i gruppen unga vuxna, som fullföljer vården i högre utsträckning än de äldre (46-55år).

Arbets sättet ökar även socialtjänstens möjligheter att nå kvinnor, som är mer benägna att söka hjälp i unga år. Detta bedöms ge lägre framtida kostnader genom minskad rekryteringen till kategorin med långvarig missbruksproblematik.

Långvarig problematik

Personer med en långvarig problematik av missbruk, ofta i kombination av hemlöshet, psykiatriska och fysiska diagnoser, är resurskrävande. Långvariga placeringar på institutioner med specialistkompetens finns i några fall men till största delen är dessa personer placerade på stödboenden för att lindra de besvär och funktionsnedsättningar ett långvarigt missbruk för med sig.

Målgruppen är i åldrarna 46-55 år och består i huvudsak av arbetslösa och bostadslösa män. Det är vanligt att det kommer anmälan om LVM (tvångsvård) från sjukhusläkare. Under 2007 ökade denna grupp med ca 20 %. Arbetsmetoder för att möta behov i form av daglig tillsyn och ett värdigt bemötande kommer att behövas. Ett daghärberge finns i stadsdelsområdet sedan 2005 och driften finansieras med externa medel.

Kvinnofrid

Kvinnor som utsätts för våld i nära relation har ökade möjligheter att få skydd och stöd via det Kvinnofridsteam som inrättades i stadsdelen under hösten 2007. Hjälp till den utsatta kvinnan och i förekommande fall även hennes barn, blir tryggare och mer rättssäkert. Inom västerort kommer arbetet att utvecklas under kommande år genom projektet

relationsvårdscentrum som har ett nära samarbete med bl.a. polisen. Förvaltningen bedömer att resurser behöver prioriteras för detta arbete, inte minst då mörkertalen ännu bedöms vara stora.

Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagande

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Mot bakgrund av att en ökande andel av befolkningen är inflyttad till Hässelby-Vällingby från länder utanför Norden, ökar behovet av service på olika språk och kulturkompetens hos förvaltningens personal.

Socialbidragsutvecklingen är relaterad till framtida konjunkturutveckling. Sedan hösten 2006 har antalet bidragsberoende hushåll minskat och därmed också kostnaderna. Vissa bedömare talar om en inbromsning av tillväxten redan i år med fortsättning under 2009. Det medför ökad arbetslöshet och fler människor som tvingas söka socialbidrag. Förvaltningen måste ha en beredskap för ett sådant scenario och ha möjlighet att anpassa personalstyrkan om antalet klienter blir fler.

Många arbetstagare har valt att inte tillhöra någon A-kassa. Vid nästa lågkonjunktur kan det innebära att personer, som inte har rätt till A-kassa, måste söka socialbidrag.

Av betydelse är hur sjukförsäkringssystemet kommer att förändras. Ändrade regler och striktare bedömningar vad gäller sjukskrivningar och s.k. 0-klassningar medför ökade socialbidragskostnader.

Sedan den 1 januari 2008 har den jobbsökeriverksamhet, som stadsdelsförvaltningen tidigare bedrev vid Arbetsforum i Vinsta, förts över till det nya Jobbtorget i Vällingby. Efter ett uppbyggnadsskede har Jobbtorget kommit igång med verksamhet och stadsdelsförvaltningen utvecklar samverkansformer i syfte att så snabbt som möjligt få ut arbetslösa socialbidragstagare i egen försörjning.

Flyktingmottagning

Flyktingmottagandet påverkas av omvärldshändelser och förändringar i lagstiftningen. Regeringen har aviserat förändring när det gäller anhöriginvandringen. Förslag har också framförts om ändrade regler för nyanlända flyktingars möjligheter att välja bostadsort. Förvaltningen måste ha en flexibel organisation med möjlighet att relativt snabbt anpassa personalstyrkan om antalet flyktingar ökar eller minskar.

Stadsmiljö, kultur, fritid och konsumentvägledning

Avtalen för drift och underhåll av parker och parkanläggningar i Hässelby respektive Vällingby går ut under hösten 2008. Ny upphandling har påbörjats och nya avtal börjar gälla från september 2008. Ambitionen är att hitta en avtalskonstruktion som innebär större möjligheter till en breddning av marknaden i förhållande till dagsläget så att fler aktörer kan komma in.

Det sker stora förändringar i stadsmiljön med många byggnationer av bostäder och bostadskomplement. Vällingby-Råcksta (ABC-staden) genomgår en stor förnyelseprocess med bl.a. utbyggnaden av Vällingby Centrum och omfattande bostadsexploateringar.

Vid exploateringar tas till stor del befintliga ytor för lek och idrott i anspråk, vilket tillsammans med den stora inflyttningen av barn i området innebär att nya lekplatser och bollplaner måste anläggas i anslutning till de nya bostäderna. I vissa bostadsområden pågår generationsväxling och i andra förekommer problem av social karaktär. Det medför att det finns stora behov av förbättringar i den yttre miljön.

Kultur

Nämnden verkar för ett fritt, lättillgängligt och öppet kultur- och föreningsliv. Detta ska ske i samverkan med lokala organisationer, föreningar, näringsliv, verksamheter, bostadsbolag och enskilda medborgare. Det oberoende kulturlivet ska utgöra en viktig del av stadsdelens profil och ge inspiration till ett lokalt medborgarengagemang.

En vidareutveckling av utställningsverksamheten i Galerie Plaisiren vid Hässelby Slott planeras med inriktning att verksamheten tas över och drivs av det lokala kultur- och föreningslivet. Nämnden stöttar medborgarhusföreningen Trappans planer på att skapa en ny kulturell mötesplats i Vällingby centrum, med särskild inriktning på samverkan med unga och deras kultur.

Fritid

Hässelby-Vällingby ska vara en levande stadsdel med fokus på unga och deras intressen. Parklekar och fritidsgårdar i Hässelby Vällingby ska bedriva en trygg och öppen verksamhet dit barn och ungdomar kan komma och gå som de önskar. Verksamheterna ska verka främjande och uppmuntra faktorer som bidrar till att förbättra, förstärka det sunda och friska och på detta sätt motverka droger och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.

Den uppsökande fritidsfältverksamheten ska aktivt samverka med polis, skola, socialtjänst, föreningsliv m.fl. Fritidsverksamheterna för barn och ungdom drivs via entreprenadavtal t.o.m. 2010.

Konsumentvägledning

Stadsdelsförvaltningens konsumentvägledning verkar för att bli än mer välkänd hos stadsdelens medborgare. Det påbörjade arbetet med förbättringar av hemsida för att underlätta informationssökandet ska fortsätta, stor del av rådgivningen kommer även fortsättningsvis ske per telefon och via e-post.

Investeringar i parker och grönområden

En del parkinvesteringar fördelas direkt till stadsdelsnämnderna med hjälp av fördelningsnycklar. En större del av tillgänglig investeringsvolym fördelas efter ansökan. Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning:

1. Ny lekplats i Smedshagen	2,0 mnkr 2009
2. Rörelseinspirerad lekplats i Nälsta	0,6 mnkr 2009, 2,0 mnkr 2010, 1,0 mnkr 2011
3. Strandskoning, kv. Renfanan	1,5 mnkr 2009, 0,5 mnkr 2010, 0,3 mnkr 2011
4. Utveckling av Strandsliden	0,5 mnkr 2009, 0,7 mnkr 2010, 2,0 mnkr 2011
5. Engelska parken	0,3 mnkr 2009, 0,7 mnkr 2010, 0,3 mnkr 2011
6. Utveckling av Nälstråket	0,4 mnkr 2009, 1,0 mnkr 2010, 3,0 mnkr 2011
7. Solursparken	0,4 mnkr 2009, 1,1 mnkr 2010, 0,9 mnkr 2011

Kompletterande underlag per investeringsobjekt lämnas i särskild ordning till exploateringskontoret.

Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Systematiskt arbete för ekonomistyrning och budgethållning

Inom förvaltningen upprättar alla enheter genomarbetade ekonomiska planer samt fullföljer ekonomistyrningen fortlöpande under året med noggrann uppföljning och analys. Det innebär att cheferna regelbundet redovisar väl underbyggda prognos på årsutfallet och att prognosernas tillförlitlighet granskas av förvaltningen. I den händelse det visar sig att risk föreligger för underskott ställs uttalade krav på konkreta åtgärder.

Särskild uppmärksamhet ägnas åt att stärka ekonomistyrningen inom den beställarfunktion som är direkt knuten till myndighetsutövningen inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

I verksamhetsplanen budgeteras även prestationer och nyckeltal för merparten av verksamhetsområdena. I direkt anslutning till den ekonomiska rapporteringen sker fortlöpande redovisning av prestationsutvecklingen och årsprognos kan därför göras även av nyckeltalen.

Resursutnyttjande för god hushållning och effektivitet

Inom staden sker nu centralisering av vissa administrativa uppgifter. Stadsdelsförvaltningen undersöker tillsammans med angränsande stadsdelsförvaltningar möjligheter att i andra sammanhang finna gemensamma kostnadseffektiva lösningar.

Effektiv lokalförsörjning eftersträvas. Den lokalförsörjningsplan, som revideras och nu läggs som bilaga till budgetunderlaget, har genomgått granskning och samrådsförfarande med förvaltningens samtliga avdelningar och utgör ett väl genomarbetat underlag för fortsatta lokalrationaliseringar.

Ekonomiska förutsättningar för omsorg om personer med funktionsnedsättning

Det nya resursfördelningssystemet för omsorg om personer med funktionsnedsättning har för Hässelby-Vällingby inneburit minskade medel i den del som avser verksamheter med prestationsrelaterad medelsberäkning. Eftersom underskott inom verksamhetsområdet uppkom redan under år 2007 ser förvaltningen betydande svårigheter att finansiera verksamheten även om omfördelning av medel görs från andra verksamhetsområden.

Det nya systemet medför dessutom att långt in på verksamhetsåret råder osäkerhet om storleken på den slutliga budgeten.

En särskild problematik föreligger genom att privata utförare med specialiserad verksamhet etablerat gruppboendestäder i stadsdelsområdet. Kostnaderna för boendet ligger på högre nivå än den medelstillsättning som enligt resursfördelningssystemet tillfaller stadsdelsnämnden som schablonbelopp. De personer, som får plats vid berörda enheter, kommer i huvudsak från andra stadsdelsnämnder medan kostnadsansvaret faller på Hässelby-Vällingby. Stadsdelsnämnden ser detta som ett icke oväsentligt systemfel, som medför ekonomiska svårigheter.

Det nya resursfördelningssystemet medger att nämnden endast övergångsvis kompenseras för halva den merkostnad som uppkommer. Det rimliga vore en permanent lösning som kompenserar för hela merkostnaden.

Jobbtorgen och budget för ekonomiskt bistånd och flyktingmottagande

Den medelstillsdelning för ekonomiskt bistånd, som ligger till grund för nämndens budget år 2008 och planeringsnivåerna 2009-2011, bygger på förutsättningen att insatserna vid jobbtorgen kommer att innebära att fler personer går från bidragsberoende till försörjning genom eget arbete.

Efter analys av utgifterna under januari-mars år 2008 ser förvaltningen svårigheter att kunna finansiera ekonomiskt bistånd inom den budget som tilldelats.

Finansieringsförutsättningar för stadsmiljöverksamheten

Under år 2007 genomfördes en översyn av fördelningsnyckeln för stadsmiljöverksamheten. Den av kommunfullmäktige antagna fördelningsnyckeln innebär för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd - liksom för övriga tre stadsdelsnämnder i Västerort - att resurstillsdelningen successivt minskar. För Hässelby-Vällingby uppgår minskningen fram till år 2011 till ca 20 procent.

Eftersom förvaltningen bedömer att det föreligger begränsade möjligheter att under kommande år överföra resurser till stadsmiljöverksamheten från andra verksamhetsområden, behöver vidtas åtgärder för rationalisering och effektivisering. Det kan inte uteslutas att sådana åtgärder medför negativa konsekvenser för kvaliteten på parkdriften.

Personal

Ledarskap

Under 2008 kommer ett utvecklingsprogram att starta för ledningsgrupp och chefsgrupp i stadsdelsförvaltningen. I programmet ingår Stockholms stads ledarpolicy och stadens Vision 2030. Syftet är att

- utveckla den enskilda chefen i sin ledaruppgift,
- stärka ledarskapet och fokusera på teambyggandet,
- ta del av framgångsfaktorer som ökar möjligheterna till effektivt ledningsarbete
- forma en stadsdelsförvaltning i världsklass.

Förvaltningen medverkar i projekt Kraftverket, som är riktat till äldreomsorgen med syfte att öka personalens frisknärvaro. Inom ramen för projektet kommer att göras en kartläggning och analys av vilken ledarskapskompetens som behövs inom äldreomsorgen idag och i framtiden. De slutsatser, arbetssätt och metoder som framkommer ska spridas vidare till övriga verksamhetsområden.

Hässelby-Vällingby befinner sig liksom övriga staden i en omstruktureringsprocess då ett stort antal verksamheter kommer att konkurrensutsättas. Detta ställer stora krav på ledarskapet. Utbildning i att leda i förändring och avveckling är ett angeläget område.

Sjukfrånvaro

Förvaltningen har en hög sjukfrånvaro med ett genomsnitt på 10,4% för 2007. Sjukfrånvaron ska sänkas de närmaste åren vilket ska ske genom en aktiv rehabilitering och andra insatser som medverkar till ett gott arbetsklimat. Det är viktigt att stärka det hälsofrämjande perspektivet i det systematiska arbetsmiljöarbetet, att ta fasta på friskfaktorerna på arbetsplatsen och att öka medvetenheten om hälsa och förutsättningar för hälsa.

Med företagshälsovården som partner, ett 30-tal utbildade hälsocoacher och medvetna chefer kommer förvaltningen att fortsätta satsningen på och arbetet med hälsofrämjande

arbete. Hälsofrämjande insatser och friskvård erbjuds i olika former. Det friska ledarskapet innebär att ta upp hälsofrågor i medarbetarsamtal, på arbetsplatsträffar och i andra sammanhang. Viktigt är också att mäta frisknärvaro, likaväl som sjukfrånvaro.

En önskad effekt av arbetet med Vision 2030 är att medarbetarna känner större arbetstillfredsställelse bl.a. genom att en vi-känsla och ett gemensamt förhållningssätt skapas. Detta väntas även leda till att sjukfrånvaron minskar.

Det är inom *äldreomsorgsavdelningens* yrkesgrupper som de högsta sjukfrånvarotalen finns. Äldreomsorgens personal kommer att delta i projektet Kraftverket för att analysera organisation, ledarskap och medarbetarskap samt att genom kompetensutveckling och arbete med personer med korttidsfrånvaro minska ohälsotalet.

Avdelningen för Omsorg om personer med funktionsnedsättning kommer att arbeta med fokus på vård- och biståndsbedömarens arbetsbelastning. De kommer att få fortsatt grupphandledning för stöd i bl.a. förhållningssätt till brukare, anhöriga m.fl.

Ett led i arbetet att minska sjukfrånvaron är att införa flexibel arbetstid (LISA-TID) på gruppboendestäder och dagliga verksamheter. På verksamheterna är intresset för årsarbetstid stort. Målet är att minska personalomsättningen, öka flexibiliteten i schemalaggningsgraden, öka sysselsättningsgraden till fler heltider, minska sjukfrånvaron och minska personalkostnaderna.

Kompetensförsörjning

För att nå stadens mål att 87 % av äldreomsorgspersonalen ska ha grundutbildning behöver förvaltningen utbilda 23 % av äldreomsorgspersonalen på Skolörten och 27 % inom hemtjänsten. Hässelgårdens och Råcksta vård- och omsorgsboende uppnår målet. Skolörten och hemtjänsten arbetar med kompetensutvecklingsplaner för att nå stadens mål inom planperioden.

Inom *avdelningen för Omsorg om personer med funktionsnedsättning* har man börjat arbeta med Kompetenstrappan för vårdare och personliga assistenter och den beräknas vara helt genomförd på samtliga verksamheter under kommande treårsperiod. För vård- och biståndshandläggarna ska Kompetenstrappans innehåll ses över. För att höja kompetensen planeras att tillsvidareanställa endast utbildad personal och att utbilda redan anställd utbildad personal upp till basnivå för vårdare.

Förskoleavdelningen har ett stort behov av att öka andelen högskoleutbildade pedagoger för att höja den pedagogiska kompetensen och klara den fortsatta utbyggnaden inom förskoleverksamheten.

Utvecklingen av den verksamhetsförlagda lärarutbildningen ska fortsätta. Förutom samverkan med lärarutbildningen vid Stockholms Universitet kommer ett särskilt intresse riktas mot nya utbildningsvägar inom Södertörns högskola. Fortsatt satsning på fördjupningsutbildning av barnskötare och vidareutbildning av barnskötare till förskollärare kommer göras. Särskilda satsningar på chefsförsörjning påbörjas mot bakgrund av att två tredjedelar av förskolecheferna beräknas avgå med ålderspension inom 5 år.

Inom individ- och familjeomsorgen är personalomsättningen inom vissa verksamheter hög och inriktningen är att försöka minska denna. Ett arbete med att inventera kompetensen och identifiera kommande kompetenshöjningsbehov kommer att inledas. Arbetsgivaren

har ett positivt förhållningssätt till att personal prövar arbeten inom andra avdelningar/enheter.

Fler personer, som har insatser inom socialpsykiatri, blir utredda och får neuropsykiatriska diagnoser, som kräver förändrade arbetssätt vilket ger behov av kompetensutveckling och nya typer av insatser.

Kvinnofridsarbetet som startade 2007 kommer att kräva nya kompetenser och att nya samverkansformer utvecklas med andra aktörer.

Mångkulturellt arbete. Inflyttningen av familjer med utomnordisk härkomst beräknas fortsätta att öka under planperioden. Förvaltningen eftersträvar därför vid rekrytering av ny personal att öka den språk- och kulturkompetens som behövs för att underlätta arbetet med olika klientgrupper

IT-utveckling

Ökad standardisering och centralisering genomförs inom IT i staden. Nya drifts- och organisationsformer utvecklas. Administrativa processer, t.ex. inom inköps- och behörighetsadministrationen, effektiviseras genom införandet av nya IT-system. IT-stödet till stadsdelens olika verksamhet förbättras fortlöpande genom utvecklande av befintliga och nya IT-system.

Webbtekniken utnyttjas i högre grad både i det interna arbetet och för extern information samt som ett stöd för valfrihetsinsatserna. Interaktiva webblösningar utvecklas och används i kommunikation med medborgarna. Flera s.k. e-tjänster startas de närmaste åren. E-tjänster nås via webbplatsen. E-tjänsterna tas framför allt fram utifrån staden centralt, men anpassas till stadsdelsförvaltningens verksamhet, i samarbete med förvaltningens kontaktcenter.